Vrouwelijke genitale verminking, ontrafeld en ontkracht

STELLINGENSPEL

Aan de hand van **Desert Flower,** een film van Sherry Hormann

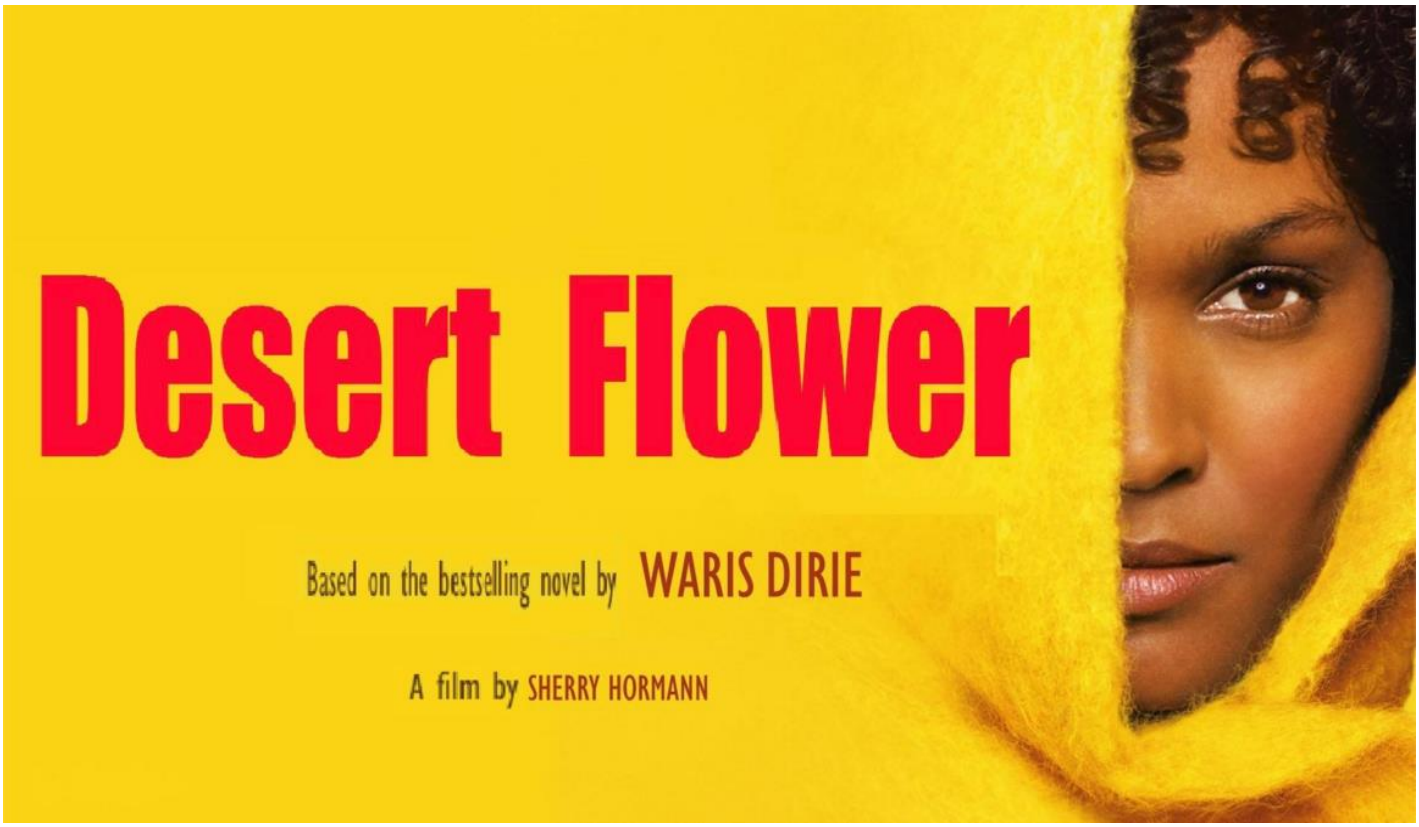

GAMSBELGIË vzw

FIM

Federaal Impulsfonds Migrantenbeleid

Provincie Antwerpen

GAMSBELGIË vzw

Inleiding

Vrouwelijke genitale verminking (VGV) is een onderwerp waar we de laatste jaren meer over horen spreken. Toch blijft het voor velen een ver-van-mijn-bed-show. Een praktijk waar we wel eens over gehoord hebben, maar waarvan we niet echt weten wat het precies inhoudt. Sommigen vragen zich wellicht af waarom een inzicht in deze problematiek nodig is, uitgaand van de veronderstelling dat het fenomeen zich elders voordoet.

Nochtans toont recent onderzoek aan dat VGV ook in België heel wat families raakt: naar schatting zouden in België 13.112 vrouwen de praktijk hebben ondergaan en zouden nog eens 4.084 meisjes het risico lopen verminkt te worden. Dit aantal loopt in stijgende lijn.

Om te voorkomen dat nog meer meisjes en vrouwen in België onderworpen worden aan de praktijk moet er ingezet worden op preventie. Hiertoe is een beter algemeen inzicht essentieel. Het bespreekbaar en bekend maken van de problematiek is een grote stap in de goede richting. Als risicosituaties herkend worden, kunnen namelijk de nodige stappen gezet worden ter preventie. Het doel van dit stellingenspel is dan ook om jongeren en volwassenen op een toegankelijke manier vertrouwd te maken met het thema. Hierbij gaat het niet enkel om personen die zelf rechtstreeks een risico lopen, maar ook om personen wiens kennissen of vrienden te maken kunnen krijgen met de praktijk. Gezien VGV regelmatig gepaard gaat met een gedwongen huwelijk en dit ook voor andere personen een regelmatig voorkomend fenomeen is, wordt ook dit thema aangekaart in de stellingen. Daarnaast wil dit spel eventuele taboes wegwerken, en dit in een context van wederzijds respect. We willen de aandacht vestigen op bepaalde discriminerende factoren in onze huidige samenleving. Op deze manier willen we mensen ertoe aanzetten geweld en discriminatie los te koppelen van cultuur en de fenomenen over de grenzen heen te herkennen.

Dit spel werd ontwikkeld naar aanleiding van een groeiende vraag naar educatief materiaal. Alle informatie omtrent VGV, nodig om dit spel goed te begeleiden, werd op een overzichtelijke manier opgenomen in een handleiding. Bedoeling is het thema, dat soms moeilijk bespreekbaar kan lijken, op een efficiënte manier toegankelijk te maken.

GAMS BELGIE VZW

Doelpubliek

Jongeren vanaf 15 jaar
Jongvolwassenen
Volwassenen

Algemene doelstellingen

- Informeren en sensibiliseren omtrent VGV en gedwongen huwelijk
- Het verband aantonen met andere vormen van gendergebonden geweld

Specifieke doelstellingen

- Basiskennis over VGV en gedwongen huwelijk overbrengen
- Inzicht geven in de problematiek VGV en gedwongen huwelijk
- Inzicht geven in onderliggende machtsstructuren (genderperspectief, postkoloniaal discours, machtsverhouding ouders/kinderen)
- Het debat stimuleren in een context van wederzijds respect
- Eventueel bestaande taboes i.v.m. VGV en genderrollen wegwerken
- De deelnemers kunnen in de toekomst risicosituaties herkennen en weten tot welke contactpersoon ze zich moeten richten voor steun

Methodologie

Deel 1: film & bespreking

De film 'Desert Flower' vertelt het levensverhaal van Waris Dirie. Zij werd als kind besneden en ontvluchtte haar land om te ontsnappen aan een gedwongen huwelijk. Ook in het gastland wordt ze geconfronteerd met enkele moeilijke ervaringen. Deze film toont hoe Waris verschillende onderwerpen (VGV, gedwongen huwelijk, gedwongen migratie, schijnhuwelijk, …) beleeft en hoe ze hiermee omgaat. Dit maakt de onderwerpen tastbaar en bespreekbaar.

De begeleid(st)er kan de film integraal tonen of kan enkele fragmenten (die in het draaiboek aangegeven worden) uitkiezen. In dit laatste geval wordt na elk fragment een bespreking voorzien van de elementen die aan bod kwamen.

Deel 2: stellingenspel

Na de kennismaking met het onderwerp en het bespreken van de informatie, kan overgegaan worden tot een interactief stellingenspel. Het debat wordt gestimuleerd aan de hand van stellingen waarbij eventuele taboes worden weggewerkt.

DEEL 1

Film & bespreking

<u>Fragment 1</u>: toespraak VN (1h 51min - 1h 57min)

- **Uitleggen wat VGV is:**

  VGV is elke ingreep die leidt tot een gedeeltelijke of volledige verwijdering van de externe geslachtsorganen van de vrouw of elke andere verwonding van de vrouwelijke geslachtsorganen toegebracht om niet-medische redenen.

- **Verschillende types van VGV uitleggen:**

  Aan de hand van bijlage: Vrouwelijke genitale verminking (groene fiches)

- **Prevalentie van VGV duiden:**

  Aan de hand van bijlage: Het voorkomen van vrouwelijke genitale verminking in de wereld (wereldkaart)

- **De redenen waarom VGV uitgevoerd wordt duiden:**

  Traditie, sociale verbondenheid, sociale integratie, huwelijk, maagdelijkheid, kuisheid, echtelijke trouw, vruchtbaarheid, schoonheid, reinheid, properheid, religie, de status van de besnijd(st)er

- **De gevolgen van VGV uitleggen:**

  Onmiddellijke lichamelijke gevolgen: extreme pijn, sterfte, verlies van bewustzijn, ernstige bloedingen, bloedarmoede, beschadiging van nabijgelegen organen, urineretentie, infecties (tetanus, HIV, hepatitis B en C), abcessen, botbreuken

  Lichamelijke gevolgen op lange en middellange termijn: chronische pijn, infectie van de vagina en van de interne geslachtsorganen, onvruchtbaarheid, moeilijkheden tijdens de zwangerschap of bevalling, vorming van keloïden, cystes, verhoogde kans op HIV-besmetting, infectie van de urinewegen, pijnlijke maandstonden

  Psychologische gevolgen: angst, gevoel van onbegrip en onmacht, verlies van eigenwaarde, teruggetrokkenheid, psychosomatische, psychiatrische aandoeningen, post traumatische stressstoornis

  Gevolgen op seksueel niveau: pijn bij de geslachtsgemeenschap, afnemen van het libido, anorgasmie, relatieproblemen

- **De initiatieven in de strijd tegen VGV bespreken:**

  Gezien VGV nefaste gevolgen met zich meebrengt, ontstaat – ook binnen praktiserende gemeenschappen – verzet tegen de praktijk. In verschillende landen verenigen mensen zich in organisaties die hun omgeving sensibiliseren met als doel de praktijk uit te bannen

GAMS BELGIE VZW

en meisjes te beschermen en die, eventueel, steun bieden aan personen die de praktijk al ondergingen. In België zijn vooral GAMS vzw en INTACT vzw actief (zie “slot” voor contactgegevens).

Tradities kunnen veranderd worden zonder de cultuur te verloochenen. Evolutie is eigen aan elke cultuur

❖ De Belgische wetgeving bespreken:

De Belgische wet verbiedt het uitvoeren van VGV, **zowel binnen als buiten het Belgisch grondgebied**. Wanneer een meisje dat gewoonlijk in België verblijft in het buitenland genitaal verminkt wordt, blijven de (mede)daders strafbaar wanneer ze zich op Belgisch grondgebied bevinden.

Artikel 409 van het Strafwetboek:

« **§ 1.** Hij die eender welke vorm van verminking van de genitaliën van een persoon van het vrouwelijk geslacht uitvoert, vergemakkelijkt of bevordert, met of zonder haar toestemming, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie jaar tot vijf jaar. De poging wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar.

§ 2. Indien de verminking uitgevoerd wordt op een minderjarige of met een winstoogmerk, is de straf opsluiting van vijf jaar tot zeven jaar.

§ 3. Indien de verminking een ongeneeslijk lijkende ziekte of een blijvende arbeidsongeschiktheid heeft veroorzaakt, is de straf opsluiting van vijf jaar tot tien jaar.

§ 4. Wanneer de verminking zonder het oogmerk om te doden, toch de dood ten gevolge heeft, is de straf opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar.

§ 5. Is de in § 1 bedoelde verminking op een minderjarige of een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien, uitgevoerd door zijn vader, moeder of andere bloedverwanten in de opgaande lijn, of door enige andere persoon die gezag heeft over de minderjarige of de onbekwame, of door een persoon die hen onder zijn bewaring heeft, of door een persoon die occasioneel of gewoonlijk samenwoont met het slachtoffer, dan wordt het minimum van de bij de § 1 tot §4 bepaalde straffen verdubbeld in geval van gevangenisstraf en met twee jaar verhoogd in geval van opsluiting.»

<u>Fragment 2</u>: gedwongen huwelijk (0h 38min 15 sec - 0h 41min 50 sec)

❖ Uitleggen wat een gedwongen huwelijk is:

Een gedwongen huwelijk is "een verbintenis gesloten zonder de vrije toestemming van minstens één van de partners of indien de toestemming van minstens één van de partners werd gegeven onder dwang, bedreiging of geweld." Het gedwongen huwelijk en de poging iemand te dwingen zijn strafbaar door de wet. [1]

❖ Duiden van de redenen waarom het wordt uitgevoerd:

Waarom wordt Waris uitgehuwelijkt?
Hoe reageert zij als ze verneemt dat ze moet trouwen?
Hoe reageert haar moeder/haar broer?
Wanneer kan men zeggen over een huwelijk dat het gedwongen is?
Wat is het verschil met een gearrangeerd huwelijk?
Kun je begrijpen waarom Waris vlucht?
Hoe zou jij reageren?
Welke rol mogen of kunnen ouders volgens jullie spelen in de huwelijkskeuze?

❖ Bespreken Belgische wet rond (gedwongen) huwelijk:

In België is het huwelijk "de erkende verbintenis tussen twee individuen. Opdat die verbintenis geldig zou zijn, moet aan een aantal voorwaarden voldaan zijn:

1. Beide partners moeten vrijwillig toestemmen met het huwelijk
2. Beide partners moeten meerderjarig zijn
3. Er mag geen verwantschap zijn tussen de partners
4. Bigamieverbod

GAMSBELGIË vzw

[1] Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. 2015. Gedwongen huwelijk? Handleiding voor dienstverleners.

<u>Fragment 3</u>: gesprek over VGV (0h 27min 35sec - 0h 32 min 12 sec)

- **Duiden van verschillende bestaande waarden en normen:**

  Welke redenen voor VGV worden in dit fragment aangehaald?
  Wat is "respectabel"? (Dit is niet voor iedereen hetzelfde).

- **Duiden op het intern conflict bij Waris wanneer ze te weten komt dat niet alle vrouwen VGV ondergaan.**

  Welke emoties zie je achtereenvolgens bij Waris?
  Hoe reageert Marilyn?
  Hoe zou jij reageren?

In praktiserende gemeenschappen wordt VGV vaak niet in vraag gesteld omdat men denkt dat het bij iedereen gebeurt. Wanneer men te weten komt dat dit niet het geval is, kan dit zeer confronterend zijn.

Fragment 4: schijnhuwelijk

(1h 16min 44sec - 1h 17 min 44sec & 1h 26min 20sec - 1h 27 min 44 sec)

- **Duiden van het fenomeen schijnhuwelijk:**

  Waarom gaan personen een schijnhuwelijk aan?
  Kun je dit begrijpen?
  Wat zijn de risico's?
  Wie heeft de macht in deze situatie?
  Wat zijn de eventuele gevolgen?

- **Leggen van het verband met geweld:**

  Is er in dit fragment sprake van geweld? Wanneer?
  Waardoor wordt het geweld uitgelokt?
  Ook in België komen verschillende vormen van geweld voor. Kun je enkele voorbeelden geven?
  (verkrachting, partnergeweld, misbruik, homofoob geweld, …)

Fragment 5: ziekenhuis (0h 34min 34sec - 0h 37 min 27 sec)

- **Aantonen van de druk van de gemeenschap, ook buiten het land van herkomst:**

  Wat zien we hier gebeuren?
  Wat vinden jullie hiervan?
  Welke emoties zien we bij Waris / de tolk / de arts?

Slot

- **Tijd voor eventuele vragen en opmerkingen.**
- **Informeren i.v.m. gespecialiseerde instellingen:**

GAMS vzw

GAMS vzw bestaat uit een groep mannen en vrouwen van verschillende origines die strijden tegen VGV. De vereniging organiseert sensibiliseringsactiviteiten voor leden van gemeenschappen waar VGV uitgevoerd wordt en informatiesessies en voorlichtingen voor professionelen. Daarnaast pleit GAMS vzw op nationaal en internationaal niveau voor de uitbanning van VGV.

GAMS vzw ondersteunt individuen die direct of indirect te maken kregen met genitale verminking door hen te begeleiden naar de gepaste diensten (gezondheidszorg, juridische hulp, …). Meisjes of vrouwen die VGV ondergingen en hierdoor moeilijkheden ondervinden, kunnen terecht bij GAMS België voor een aangepaste ondersteuning. GAMS vzw zet ook sterk in op preventie. Als iemand vreest dat er een risico op VGV bestaat, voor zichzelf of voor iemand in zijn/haar omgeving, biedt GAMS vzw de gepaste begeleiding.

Contactgegevens:
Gabriëlle Petitstraat 6, 1080 Brussel
Van Maerlandstraat 56, 2060 Antwerpen
02 219 43 40 - 0495 93 93 18
info@gams.be - www.gams.be

INTACT vzw

De vzw INTACT is een juridisch expertisecentrum betreffende VGV.

De slachtoffers van VGV of de kinderen die het risico lopen onderworpen te worden aan VGV kunnen beroep doen op nationale bescherming (via het jeugdrecht of het burgerlijk recht) of op internationale bescherming (het asielrecht). Vrouwelijke genitale verminking is verboden in België en kan het voorwerp uitmaken van strafrechtelijke vervolgingen (artikel 409 van het Strafwetboek).

INTACT vzw is actief op juridisch vlak om de praktijk van VGV te bestrijden en beoogt met name particulieren en professionelen te ondersteunen in hun juridische stappen.

Contactgegevens:
Paleizenstraat 154, 1030 Schaarbeek
02 539 02 04
contact@intact-association.org
http://www.intact-association.org

GAMSBELGIË vzw

DEEL 2

Stellingenspel

Hieronder worden verschillende stellingen opgenomen met een korte uitleg. Lees de stellingen voor aan de groep en vraag de deelne(e)m(st)ers om zich te positioneren tegenover de stelling.

Hiertoe kan u de deelne(e)m(st)ers vragen zich actief te bewegen door de ruimte. Maak 2 bordjes met de woorden "akkoord" en "niet akkoord". Hang de bordjes op 2 verschillende plaatsen. Lees een stelling voor en vraag de deelne(e)m(st)ers zich bij het bordje "akkoord" of "niet akkoord" te plaatsen.

U kunt alle deelne(e)m(st)ers ook een rood of groen kaartje geven en, naargelang ze al dan niet akkoord zijn, vragen één van de kaartjes omhoog te steken.

Vraag de deelneem(st)ers om hun standpunten te beargumenteren en bespreek de verschillende stellingen in groep.

1. VGV wordt opgelegd door religie.

Hoewel VGV door geen enkel religieus geschrift wordt opgelegd, geloven bepaalde gemeenschappen dat dit wel het geval is. Ook de standpunten van religieuze leiders verschillen: sommigen moedigen VGV aan, anderen stellen zich neutraal op en nog anderen willen het uitbannen.

VGV werd echter al toegepast voor de komst van de monotheïstische godsdiensten. Het is dus geen religieuze, maar culturele praktijk die voorkomt in verschillende religieuze gemeenschappen (Christendom, Jodendom, Islam, Animisme).

2. VGV komt enkel voor in bepaalde landen in Sub Sahara-Afrika.

VGV vormt een traditie bij verschillende bevolkingsgroepen van Afrika, Azië, het Midden-Oosten en Zuid-Amerika. De prevalentie, het type en de aangehaalde redenen verschillen sterk naargelang de streek, ook binnen het land zelf. De bevolkingsgroep en de streek van herkomst zijn doorslaggevende factoren. Hoewel VGV het vaakst voorkomt in landelijke en laaggeschoolde gemeenschappen, komt het ook zeker voor bij welgestelde en beter opgeleide families.

Doorheen de jaren zijn families afkomstig uit landen waar VGV wordt uitgevoerd gemigreerd. Zij vestigden zich in Europa, Noord-Amerika en Australië. De sociale druk die wordt uitgeoefend door leeftijdsgenoten en door de familie die achtergebleven is, blijft voelbaar voor de migranten. Het kind behoort tot de familie en ook een grootmoeder of een tante, bijvoorbeeld, kan beslissen wat goed is voor het kind. Dit kan zowel een risico inhouden in het nieuwe land waar de familie zich vestigde, als in het land van herkomst wanneer men op reis gaat.

Tot op het einde van de 19e eeuw werd ook in Europa VGV uitgevoerd. Door de clitoris bij vrouwen weg te snijden, wilde men vrouwen genezen van, onder andere, hysterie, bepaalde mentale aandoeningen, homoseksualiteit of masturbatie. Men voerde de praktijk ook uit om net vernoemde "problemen" te voorkomen. Nadat werd aangetoond dat het verminken van vrouwen geen enkel positief effect had op de gezondheid van vrouwen, werd deze praktijk in Europa uitgebannen.

3. Ouders die hun dochter laten besnijden, zijn er meestal van overtuigd dat ze goed doen voor hun dochter.

Om aanvaard te worden door de groep moet iedereen van het vrouwelijke geslacht VGV ondergaan: de vorige generaties hebben dit ondergaan en de traditie is wet. De sociale druk is enorm groot. Ouders die hun dochter laten besnijden, doen dit met de beste bedoelingen: door de traditie te respecteren, willen ze hun dochter behoeden voor schande, sociale uitsluiting en vereenzaming. VGV is geen geïsoleerde praktijk die uitsluitend tot de privésfeer en de wereld van de vrouwen behoort, maar die integendeel kadert binnen een geheel van rituele en dagelijkse praktijken ter afbakening van de rol en het statuut van man en vrouw.

Vaak zijn de ouders zich ook niet bewust van de schadelijke gevolgen van de praktijk.

4. Vrouwen die besneden zijn, blijven altijd maagd tot het huwelijk.

VGV heeft geen enkele invloed op het behoud van de maagdelijkheid voor het huwelijk. Dit heeft te maken met opvoeding en het aanhangen van bepaalde waarden en normen.

5. Bij vrouwen die besneden werden, verloopt de bevalling vaak moeilijker.

Een moeilijke bevalling is één van de schadelijke gevolgen van VGV. Vrouwen die VGV ondergingen lopen onder andere meer risico op inscheuringen en bloedingen tijdens de bevalling. Bij vrouwen die infibulatie ondergingen, vormt de littekenwand een hindernis, waardoor de foetus moeilijk naar buiten kan.

VGV kan ook andere gevolgen met zich meebrengen. Enkele voorbeelden:

Gevolgen op lichamelijk vlak:

- extreme pijn en bloedverlies (soms met de dood tot gevolg)
- hoger risico op infecties
- fistels
- ontstaan van keloïden

- ontstaan van cystes
- urineretentie
- Onvruchtbaarheid (door hogere kans op infecties van de vagina en interne geslachtsorganen)
- etc.

Gevolgen op psychologisch vlak:

- depressie
- nachtmerries
- vertrouwensproblemen
- posttraumatisch stresssyndroom
- etc.

6. VGV is een schending van de mensenrechten.

VGV wordt door verschillende internationale verdragen erkend als schending van de fundamentele mensenrechten. De rechten die geschonden worden zijn:

- Het recht op leven
- Het recht om niet aan onmenselijke behandeling te worden onderworpen
- Het recht om niet te worden onderworpen aan geweld of discriminatie op grond van het geslacht
- Het recht op best mogelijke fysieke en mentale gezondheid
- Het recht op fysieke en mentale integriteit

7. In België komt VGV niet voor.

Als gevolg van de internationale migratie komt VGV ook in België voor: mensen afkomstig uit landen waar VGV uitgevoerd wordt, nemen hun gewoontes en tradities vaak mee. In België wordt het aantal vrouwen die VGV hebben ondergaan, geschat op 13 112. Daarenboven lopen waarschijnlijk 4 084 meisjes het risico besneden te worden. Het aantal meisjes en vrouwen die te maken krijgen met VGV is de afgelopen jaren sterk gestegen.

Tot op het einde van de 19e eeuw werd ook in Europa VGV uitgevoerd. Door de clitoris bij vrouwen weg te snijden, wilde men vrouwen genezen van, onder andere, hysterie, bepaalde mentale aandoeningen, homoseksualiteit of masturbatie. Men voerde de praktijk ook uit op net vernoemde "problemen" te voorkomen. Nadat werd aangetoond dat het verminken van vrouwen geen enkel positief effect had op de gezondheid van vrouwen, werd deze praktijk in Europa uitgebannen.

8. Ik mag zelf beslissen met wie ik trouw, mijn ouders/familie kunnen mij niet dwingen om met iemand te trouwen.

Men spreekt van een gedwongen huwelijk als één van de partners niet volledig instemt met het huwelijk. In België hebben mannen en vrouwen het recht zelf te kiezen met wie ze trouwen. Het is wettelijk verboden mensen onder geweld of bedreiging te verplichten met iemand te trouwen.

Het is echter niet altijd makkelijk vast te stellen wanneer men over een gedwongen huwelijk spreekt. Er kan namelijk zowel fysieke als morele dwang uitgeoefend worden om iemand tot een huwelijk te dwingen. Daar waar fysieke dwang makkelijk herkenbaar is, is morele dwang moeilijk aan te tonen.

Er dient ook een onderscheid gemaakt te worden tussen een gedwongen huwelijk en een gearrangeerd huwelijk, waarbij ondanks de inmenging van ouders en familie, de partners wel volledig en uit eigen wil kunnen instemmen met het huwelijk.

GAMSBELGIË VZW

9. VGV is een vrouwenzaak.

Gezien vrouwen meestal de uitvoering van de praktijk organiseren, wordt het vaak beschouwd als een vrouwenzaak. De sociale druk die mensen tot de praktijk aanzet komt echter vanuit de hele gemeenschap, en bijgevolg ook van de mannen. Mannen kunnen bijdragen aan de sociale druk door bijvoorbeeld te weigeren met een vrouw te trouwen die geen VGV onderging of gewoon door geen aandacht te schenken aan het onderwerp. De meeste gemeenschappen die VGV uitvoeren, kennen een patriarchaal systeem.

Mannen hebben bijgevolg een belangrijke stem, en kunnen dus zeker een rol spelen in de strijd tegen VGV.

Gezien er een taboe heerst rond VGV, spreken mannen en vrouwen onder elkaar bijna nooit over het onderwerp. Mannen weten dan ook vaak niet wat VGV juist inhoudt en kunnen de praktijk en haar gevolgen onderschatten. Daarom is het ook belangrijk mannen te informeren en te sensibiliseren.

Daarenboven kunnen ook mannen, weliswaar onrechtstreeks, lijden onder de gevolgen van VGV. Denk bijvoorbeeld aan een man wiens vrouw/dochter/zus sterft, de seksuele of echtelijke problemen, enz.

10. Als VGV uitgevoerd wordt door een arts, is dit minder erg.

VGV heeft altijd schadelijke gevolgen, ook als dit door een arts uitgevoerd wordt onder hygiënische omstandigheden. VGV brengt geen enkel voordeel met zich mee. De gevolgen op korte termijn (zoals bijvoorbeeld infecties) kunnen iets kleiner zijn, maar de gevolgen op lange termijn blijven hoe dan ook bestaan.

Ondanks dat VGV nefaste gevolgen voor de gezondheid veroorzaakt, wordt de praktijk de laatste jaren ook steeds meer uitgevoerd door medisch personeel zoals artsen, verloskundigen, verpleegkundigen, ...

Hier kunnen verschillende redenen voor zijn. Sommigen zijn ervan overtuigd dat de traditie verdergezet moet worden, anderen doen dit om financiële redenen. Soms zijn de deskundigen zich bewust van het gevaar dat VGV met zich meebrengt, maar voeren ze de praktijk toch uit om te verhinderen dat het meisje naar een traditionele besnijd(st)er gestuurd zou worden, waar de verminking in slechtere hygiënische omstandigheden zou gebeuren. Zij doen dus een poging de meisjes voor erger te behoeden. Dit is echter zeker geen bescherming. Ook al wordt de verminking in hygiënische omstandigheden uitgevoerd, het veroorzaakt altijd schadelijke gevolgen voor de gezondheid gezien er een gezond orgaan wordt weggesneden. VGV heeft geen enkel voordeel voor de gezondheid. Gezondheidsdeskundigen spelen, integendeel, een belangrijke rol in de uitroeiing van de praktijk gezien hun medische kennis en hun relatie met de patiënten.

In alle gevallen gaat het om een schending van de mensenrechten. Gezondheidsdeskundigen hebben als taak de gezondheid van mensen te verbeteren, en zouden geen praktijken mogen uitvoeren die de gezondheid kan schaden. Ze spelen, integendeel, een belangrijke rol in de strijd tegen de praktijk gezien hun uitgebreide medische kennis en hun vertrouwensrelatie met de patiënt.

11. VGV is verboden door de wet in België.

De Belgische wet verbiedt het uitvoeren van VGV, zowel binnen als buiten het Belgisch grondgebied. Wanneer een meisje dat gewoonlijk in België verblijft in het buitenland genitaal verminkt wordt, blijven de (mede)daders strafbaar wanneer ze zich op Belgisch grondgebied bevinden.

Artikel 409 van het Strafwetboek:

« **§ 1.** Hij die eender welke vorm van verminking van de genitaliën van een persoon van het vrouwelijk geslacht uitvoert, vergemakkelijkt of bevordert, met of zonder haar toestemming, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie jaar tot vijf jaar. De poging wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar.

§ 2. Indien de verminking uitgevoerd wordt op een minderjarige of met een winstoogmerk, is de straf opsluiting van vijf jaar tot zeven jaar.

§ 3. Indien de verminking een ongeneeslijk lijkende ziekte of een blijvende arbeidsongeschiktheid heeft veroorzaakt, is de straf opsluiting van vijf jaar tot tien jaar.

§ 4. Wanneer de verminking zonder het oogmerk om te doden, toch de dood ten gevolge heeft, is de straf opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar.

§ 5. Is de in § 1 bedoelde verminking op een minderjarige of een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien, uitgevoerd door zijn vader, moeder of andere bloedverwanten in de opgaande lijn, of door enige andere persoon die gezag heeft over de minderjarige of de onbekwame, of door een persoon die hen onder zijn bewaring heeft, of door een persoon die occasioneel of gewoonlijk samenwoont met het slachtoffer, dan wordt het minimum van de bij de § 1 tot §4 bepaalde straffen verdubbeld in geval van gevangenisstraf en met twee jaar verhoogd in geval van opsluiting.»

GAMSBELGIË VZW

GAMSBELGIË vzw

Bijkomende informatie

Wenst u nog meer te weten te komen over het onderwerp? Hier vindt u een aantal interessante publicaties. Aarzel ook niet om contact op te nemen met GAMS vzw voor meer informatie.

DVD's

- Binnenste buiten. Aflevering over VGV. VTM, 2013.
- Een belangrijke beslissing. Voorlichtingsfilm over meisjesbesnijdenis.
- GGD Nederland, 2011.
- Ma Gudni. Voorlichtingsfilm. Pharos, 2005.
- Mon enfant, ma soeur, songe à ta douleur. Voorlichtingsfilm. Viollaine
- de Villiers, 2005.
- Mooladé. Film. Ousmane Sembene, 2005.
- My sis will be safe. Drieluik in het kader van de internationale strijd
- tegen VGV. Los imagos, 2009.
- Onze dochters zullen intact blijven. Videoclips ter sensibilisering. GAMS
- België, 2014.
- Too much pain. The voices of refugee women. Documentaire.UNHCR,
- 2014.

Boeken

- Abdi, N. Tranen in het zand. ECI B.V., 2006.
- Agelgil. Een handleiding voor effectieve interventie en preventiestrategieën tegen VGV in Nederland. Utrecht : Vluchtelingen Organisaties Nederland, 2007.
- Diallo, K. Mijn lot ligt in de handen van mijn vader. Deel 1. GAMS België.
- Diallo, K. Mijn lot ligt in de handen van mijn vader. Deel 2. GAMS België.
- Dirie, W. & D'haem J. Dochter van de nomaden. Amsterdam, Arena, 2004.
- Dirie, W. & Milborn C. Onze verborgen tranen. Uitgeverij Rainbow B.V., 2006.
- Dirie, W. & Miller, C. Mijn woestijn. Amsterdam, Arena, 1998.
- Dirie, W. Brief aan mijn moeder. Uitgeverij Rainbow B.V., 2007.
- Fauziya K. & Miller Bashir L. Wie hoort mijn tranen. Mutinga Pockets,
- 2004.
- FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu en
- GAMS België. Vrouwelijke Genitale Verminking: handleiding voor de
- betrokken beroepssectoren, 2011.
- GAMS België. Femmes, excision et exil. Quel accompagnement
- thérapeutique possible? Brussel, 2014.
- Khady, K. Verminkt. Viaenen: The House of Books, 2006.
- Nienhuis, G., Hendriks M. & Naleie Z. Zware dingen moet je voorzichtig
- duwen. Achtergronden, gevolgen, en aanpak van meisjesbesnijdenis.

- Pharos, 2008.
- Reyners, M. Het besnijden van meisjes. Uitgeverij Boom, 1993.
- -Theunen P. & El Hadj Sidy N. Diariatou ten opzichte van de traditie.
- Verhulst, A. Ik zeg nee. Jongeren getuigen tegen vrouwelijke genitale
- verminking. Pharos, 2009.
- Vloeberghs E. et al. Versluierde pijn: een onderzoek in Nederland naar
- de psychische, sociale en relationele gevolgen van meisjesbesnijdenis.
- Pharos, 2010.
- Walker, A. Het geheim van de vreugde. Uitgeverij In de Knipscheer, 1992.

Websites

- End FGM. European: http://www.endfgm.eu.
- GAMS België vzw: www.gams.be.
- INTACT vzw: www.intact.be .
- Inter-African Committee on Traditional Practices: www.iac-ciaf.net.
- Meisjesbesnijdenis: www.meisjesbesnijdenis.nl .
- No game: www.no-game.nl .
- Pharos: www.pharos.nl .
- Respect for Change: www.respectforchange.org.
- UNICEF: data.unicef.org/child-protection/fgmc .
- WGO: www.who.int/topics/female_genital_mutilation/en.

Andere

- Brochure “Het beroepsgeheim en de vrouwelijke genitale
- verminkingen”. INTACT vzw, 2010.
- D'Aguanno, A. & Koletsis, C. Handleiding. Besneden vrouw en
- vluchtelinge mijn manier van overleven. Expertise en aanpak van de
- consultatie., 2012.
- CI-AF. Demonstratiepop: de gevolgen van vrouwelijke genitale
- verminking.
- Dubourg, D & Richard, F. Studie over de prevalentie van en het risico op
- vrouwelijke genitale verminkig in België. 2014.
- Handleiding: het thema vrouwenbesnijdenis bespreekbaar maken met
- meisjes en hun familie. Gezamenlijke strategie voor de strijd tegen VGV.
- 2014.
- Lesmap meisjesbesnijdenis. Rutgers Nisso Groep. 2005.
- Paspoort "Stop VGV". INTACT vzw.
- Triptiek met de criteria voor het evalueren van een risico, de risicoladder
- en de beslissingsboom. Gezamenlijke strategie voor de strijd tegen VGV.
- 2014.
- Videoclip Tiken Jah Fakoly. Non à l'excision.

Bronnen

- FOD Gezondheidszorg, Veiligheid van de Voedselkeren en Leefmilieu. Studie over de prevalentie van en het risico op vrouwelijke genitale verminking in België. 2014.
- FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu en GAMS België. Vrouwelijke Genitale Verminking: handleiding voor de betrokken beroepssectoren. Brussel, 2011.
- GAMS Belgique. Femmes, excision et exil. Quel accompagnement thérapeutique possible? Brussel, 2014.
- Gezamenlijke strategie voor de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking. Getuigenis van Xusseen Maxamed, één van de eerste mannen die samen met GAMS België ing strijden tegen VGV. http://www.strategiesconcertees-mgf.be/nl/getuigenis-van-xusseen-maxamed-een-van-de-eerste-mannen-die-samen-met-gams-belgie-ging-strijden-tegen-vgv/.
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. 2015. Gedwongen huwelijk? Handleiding voor dienstverleners.
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Gedwongen huwelijk. http://igvm-iefh.belgium.be/nl/actiedomeinen/geweld/gedwongen_huwelijken/
- Intact vzw. *De FGM zijn een ernstige schending op de mensenrechten.* http://www.intact-association.org/nl/de-vgv/de-vgv-zijn-een-ernstige-schending-op-de-mensenrechten.html.
- Intact vzw. Wettelijke bepalingen. http://www.intact-association.org/nl/welkom/hulpverleners/strafrecht/wettelijke-bepalingen.html.
- vzw GAMS België. http://www.gams.be/index.php?option=com_content&view=article&id=35&Itemid=38&lang=nl.

GAMSBELGIË vzw